

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja

Druk nr 1269
Warszawa, 5 lutego 2013 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Arkadiusza Mularczyka.

(-) Jacek Bogucki; (-) Andrzej Dera; (-) Mieczysław Golba; (-) Tomasz Górski; (-) Patryk Jaki; (-) Beata Kempa; (-) Arkadiusz Mularczyk; (-) Józef Rojek; (-) Andrzej Romanek; (-) Piotr Szeliga; (-) Tadeusz Woźniak; (-) Marzena Dorota Wróbel; (-) Jan Ziobro; (-) Kazimierz Ziobro; (-) Jarosław Żaczek.

USTAWA
z dnia
o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r.4, Nr 3, poz. 296 z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 788 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli uprawnienie lub obowiązek przeszły na inną osobę, sąd nada klauzulę wykonalności na rzecz lub przeciwko tej osobie, gdy przejście to będzie wykazane dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym.”;

2) W art. 889 § 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) przesyła do oddziału lub innej jednostki organizacyjnej banku, w którym dłużnik posiada rachunek, zawiadomienie o zajęciu wierzytelności pieniężnej dłużnika, wynikającej z posiadania rachunku bankowego, w tym rachunku bankowego obejmującego wkład oszczędnościowy, do wysokości należności będącej przedmiotem egzekucji wraz z kosztami egzekucyjnymi i wzywa bank,

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378 i Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 228, poz. 1507, Nr 231, poz. 1547 i Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571, Nr 69, poz. 592 i 593, Nr 131, poz. 1075, Nr 179, poz. 1395 i Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 3, poz. 13, Nr 7, poz. 45, Nr 40, poz. 229, Nr 108, poz. 684, Nr 109, poz. 724, Nr 125, poz. 842, Nr 152, poz. 1018, Nr 155, poz. 1037, Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, Nr 215, poz. 1418, Nr 217, poz. 1435 i Nr 241, poz. 1621, z 2011 r. Nr 34, poz. 173, Nr 85, poz. 458, Nr 87, poz. 482, Nr 92, poz. 531, Nr 112, poz. 654, Nr 129, poz. 735, Nr 138, poz. 806 i 807, Nr 144, poz. 854, Nr 149, poz. 887, Nr 224, poz. 1342, Nr 233, poz. 1381 i Nr 234, poz. 1391 oraz z 2012 r. poz. 908 i 1445.

aby nie dokonywał wypłat z rachunku bez zgody komornika do wysokości zajętej wierzytelności albo zawiadomił komornika w terminie siedmiu dni o przeszkodzie do przekazania zajętej kwoty; zawiadomienie jest skuteczne także w wypadku niewskazania rachunku bankowego, w tym rachunku bankowego obejmującego wkład oszczędnościowy. Przed przekazaniem zajętej wierzytelności komornikowi bank bezzwłocznie zawiadamia posiadacza rachunku w sposób określony w umowie rachunku o zablokowaniu środków wraz z informacją, że po upływie trzech dni od daty zawiadomienia zablokowane środki zostaną przekazane komornikowi.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel wydania ustawy

Egzekucja z wierzytelności z rachunku bankowego nabrała większego znaczenia wraz ze wzrostem stopnia powszechności umowy rachunku bankowego zawieranej przez osoby fizyczne, głównie konsumentów, przy czym zjawiskiem powszechnym jest posiadanie przez jedną osobę nawet kilku rachunków bankowych, także w różnych bankach. Regulację stosunków cywilnoprawnych między bankiem a posiadaczem rachunku zawierają przepisy Kodeksu cywilnego (art. 725 i n. k.c.), bardziej szczegółowe zaś unormowanie treści stosunku prawnego między bankiem a posiadaczem rachunku zawierają przepisy prawa bankowego. Uregulowaniu dotyczącemu egzekucji z rachunków bankowych podlegają wszystkie rodzaje rachunków bankowych.

Proponowane zmiany w zakresie regulacji zawartych w art. 889 § 1 ust. 1 k.p.c. mają na celu wyeliminowanie sytuacji, w których skierowano egzekucję do wierzytelności z rachunku bankowego przeciwko osobie (podmiotowi), która nie jest dłużnikiem (czyli przeciwko osobie niewymienionej w tytule wykonawczym – kasus pani Danuty z Sochaczewa).

Zgodnie z proponowaną zmianą w zakresie regulacji art. 889 § 1 ust. 1 k.p.c. przed przekazaniem zajętej wierzytelności komornikowi bank bezzwłocznie zawiadamia posiadacza rachunku w sposób określony w umowie rachunku o zablokowaniu środków wraz z informacją, że po upływie trzech dni od daty zawiadomienia zablokowane środki zostaną przekazane komornikowi. Propozycja zmiany podyktowana jest koniecznością umożliwienia podjęcia obrony przez osobę, która faktycznie dłużnikiem nie jest (nie została wymieniona w tytule wykonawczym), a której rachunek bankowy został zajęty przez komornika sądowego w toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego. Proponowana zmiana ma na celu przede wszystkim wyeliminowanie pomyłek co do osoby będącej dłużnikiem (również na skutek błędnego wniosku wierzyciela egzekwującego w tym zakresie). Wskazany czas na podjęcie obrony wynosi trzy dni – nie jest on na tyle długim okresem, by można było mówić o utrudnianiu przeprowadzenia egzekucji, czy też o przewlekaniu postępowania egzekucyjnego, a jednocześnie czas ten wystarcza na podjęcie obrony przez osobę, której zajęto rachunek bankowy, a która dłużnikiem w sprawie nie jest.

Pośrednio wprowadzenie trzydniowego terminu celem podjęcia obrony przez posiadacza rachunku bankowego niebędącego jednocześnie dłużnikiem zapobiega prowadzeniu egzekucji np. na podstawie kilku kserokopii tytułów wykonawczych, które wraz wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego mogą być skierowane do kilku komorników sądowych.

Propozycja nowelizacji art. 889 § 1 ust. 1 k.p.c. jest odpowiedzią na postulaty wprowadzenia obowiązku wskazywania przez sąd numeru Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności, zwanego "numerem PESEL", czyli 11-cyfrowego, stałego symbolu numerycznego, jednoznacznie identyfikującego osobę fizyczną, w którym sześć pierwszych cyfr oznacza datę urodzenia (rok, miesiąc, dzień), kolejne cztery - liczbę porządkową i płeć osoby, a ostatnia jest cyfrą kontrolną służącą do komputerowej kontroli poprawności nadanego numeru ewidencyjnego - w tytule wykonawczym.

Należy z całą mocą podkreślić, że strony postępowania rozpoznawczego przed sądem częstokroć nie posiadają wiedzy na temat numerów PESEL przeciwników procesowych, przy czym możliwość ustalenia tego numeru jest całkowicie wyłączona w przypadku czynów niedozwolonych. Obowiązek wskazywania numeru PESEL w konsekwencji niejednokrotnie prowadziłby do naruszenia bezpieczeństwa obrotu cywilnoprawnego w przypadku niemożności wskazania przez stronę tegoż numeru. Równocześnie wskazanie numeru PESEL nie gwarantuje, że nie dojdzie do pomyłki i w konsekwencji na etapie postępowania wykonawczego egzekucja nie zostanie skierowana do osoby niebędącej dłużnikiem. Ponadto warto w tym miejscu zaznaczyć, że uprzednio w aktach notarialnych nie było obowiązku wskazywania numeru PESEL, dodatkowo w księgach wieczystych również nie jest on wskazywany – co w znaczny sposób utrudnia wykonanie obowiązku wskazywania tego numeru w tytule wykonawczym.

Projektowane zmiany są także odpowiedzią na propozycje wskazywania numeru PESEL przy nadawaniu klauzuli wykonalności. Wedle pomysłodawców wspomnianego projektu sąd miałby wpisywać numer PESEL przy nadawaniu klauzuli wykonalności, a byłoby to możliwe, ponieważ sądy uzyskały dostęp do bazy ewidencji ludności. Należy jednak podkreślić, że Kodeks postępowania cywilnego odnosi się do miejsca zamieszkania (np. art. 126), a nie miejsca zameldowania. Stąd, gdy powód zobowiązany jest do wskazania miejsca zamieszkania, baza zawierająca adresy zameldowania będzie całkowicie nieprzydatna. Wystarczy wskazać chociażby

na rzeszę ludzi mieszkających w dużych aglomeracjach miejskich bez zameldowania. Co więcej, gdy osoba ta dopuści się czynu niedozwolonego, nie będzie możliwości ustalenia jej miejsca zameldowania a tym samym podania przez sąd w postępowaniu klauzulowym numeru PESEL, co spowoduje niemożność wydania tytułu wykonawczego. Sytuacja tego rodzaju jest niedopuszczalna z uwagi na jednoczesne ograniczenie prawa do sądu. Z punktu widzenia egzekucji adres zameldowania nie ma takiego znaczenia, jak miejsce gdzie dłużnik faktycznie zamieszkuje.

Proponowana w niniejszym projekcie zmiana art. 889 § 1 ust. 1 k.p.c. powoduje konieczność zmiany art. 788 k.p.c. Jeżeli dane w postaci numeru PESEL nie będą zamieszczone w tytule wykonawczym, pożądanym jest, aby w każdym przypadku także po wydaniu tytułu wykonawczego to sąd (a nie komornik już po wydaniu tytułu wykonawczego) badał przejście uprawnienia lub obowiązku na inną osobę.

2. Stan rzeczywisty w normowanej dziedzinie

Zgodnie z art. 889 § 1 ust. 1 k.p.c. w celu dokonania egzekucji z wierzytelności z rachunku bankowego komornik ogólnej właściwości dłużnika przesyła do oddziału lub innej jednostki organizacyjnej banku, w którym dłużnik posiada rachunek, zawiadomienie o zajęciu wierzytelności pieniężnej dłużnika, wynikającej z posiadania rachunku bankowego, w tym rachunku bankowego obejmującego wkład oszczędnościowy. Egzekucja z rachunku bankowego jest skierowana do wierzytelności, którą dłużnik jako posiadacz rachunku bankowego ma wobec banku, a przedmiotem egzekucji jest suma pieniędzy znajdujących się na rachunku bankowym – wobec powyższego ogromne znaczenie ma prawidłowa identyfikacja podmiotu, który jest posiadaczem rachunku bankowego. Adresatem zawiadomienia jest oddział banku lub inna jego jednostka organizacyjna, a nie centrala banku, celem skierowania zajęcia do właściwej terenowej jednostki. Zawiadomienie jest skuteczne nawet w wypadku niewskazania rachunku bankowego

Zajęciu podlega wierzytelność do wysokości należności będącej przedmiotem egzekucji wraz z kosztami egzekucyjnymi. W braku odmiennego wskazania przez wierzyciela zajęcie obejmuje wszystkie rachunki dłużnika w danym banku. Zajęcie jest dokonywane z chwilą doręczenia bankowi zawiadomienia o zakazie wypłat z rachunku bankowego bez zgody komornika. Zajęcie to obejmuje także wpływające na ten rachunek środki pieniężne już po dokonaniu zajęcia. Bez znaczenia pozostaje tytuł, z jakiego wpływają środki na rachunek bankowy i czy przedmiotem wierzytelności jest waluta krajowa czy też zagraniczna. Artykuł 889 § 1 ust. 1 k.p.c.

pozwała na stwierdzenie, że w następstwie dokonanego zajęcia utracił uprawnienia posiadacz rachunku, a - w zakresie w tym przepisie wskazanym - przeniesione one zostały na komornika. Bez jego zgody bank nie może dokonywać wypłat z rachunku do wysokości zajętej wierzytelności. Nadto powołany przepis nakłada na bank obowiązek bezzwłocznego przekazania zajętej kwoty na pokrycie należności, a w razie stwierdzenia istnienia przeszkody uniemożliwiającej zrealizowanie tego obowiązku - zawiadomienie o niej komornika w terminie 7 dni.

Dokonane zajęcie pozostaje skuteczne aż do całkowitego zaspokojenia wierzyciela. Stosownie do art. 889 § 1 ust. 2 komornik zawiadamia dłużnika o zajęciu jego wierzytelności z rachunku bankowego przez doręczenie mu odpisu zawiadomienia skierowanego do banku o zakazie wypłat z rachunku bankowego, w tym rachunku obejmującego wkład oszczędnościowy. Od chwili doręczenia zawiadomienia (art. 889 § 1 ust. 2) biegnie dla dłużnika termin do wniesienia zażalenia na postanowienie sądu o nadaniu klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu (art. 795 § 2 k.p.c.).

3. Różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Proponowana zmiana prowadzi do wyeliminowanie pomyłek co do osoby będącej dłużnikiem przy zajęciu rachunku bankowego.

4. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Jak pokazuje praktyka stosowania dotychczasowych przepisów, wprowadzenie niniejszego projektu da realną możliwość ochrony dłużnikom, przeciwko którym bezzasadnie wszczęta została egzekucja z rachunku bankowego, czego skutkiem będzie pozytywne dla społeczeństwa zagwarantowanie możliwości ochrony w przypadku błędnego skierowania egzekucji komorniczej przeciwko osobie niebędącej dłużnikiem. Niniejszy projekt ustawy nie przynosi zmian w sferze finansowej. W kwestii gospodarczej przedmiotowa nowelizacja wymaga wprowadzenia do umów zawieranych przez banki z posiadaczami rachunków odpowiedniej klauzuli dotyczącej sposobu powiadamiania posiadacza rachunku o zajęciu komorniczym. Skutki prawne nowelizacji opisane zostały w pkt. 1 i 3 powyżej.

5. Źródła finansowania jeżeli projekt niesie obciążenia dla budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego

Niniejszy projekt ustawy nie niesie obciążenia dla budżetu państwa ani jednostek samorządu terytorialnego.

6. Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych

Przedmiotowa nowelizacja nie wymaga wydania aktów wykonawczych.

7. Ocena zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej

Projekt niniejszej ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 1 marca 2013 r.

BAS-WAPEiM-288/13

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu
ustawy o zmianie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania
cywilnego (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Arkadiusz Mularczyk)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r., poz. 32 oraz 819) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy zmienia art. 788 §1 oraz art. 889 §1 pkt 1 w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zmianami).

Projektowana nowelizacja dotyczy w szczególności postępowania egzekucyjnego z rachunku bankowego i reguluje postępowanie banku od chwili otrzymania od komornika zawiadomienia o zajęciu wierzytelności pieniężnej dłużnika. Przewiduje ona uchylenie dotychczasowego obowiązku banku, polegającego na bezzwłocznym przekazaniu komornikowi zajętej kwoty, znajdującej się na rachunku bankowym dłużnika. Projekt zakłada natomiast, iż bank powinien zawiadomić posiadacza rachunku w sposób określony w umowie rachunku o zablokowaniu środków, przedstawiając również informację, że po upływie trzech dni od daty zawiadomienia zablokowane środki zostaną przekazane komornikowi.

Proponowana ustawa ma wejść w życie w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Kwestie stanowiące przedmiot projektu ustawy nie są regulowane prawem Unii Europejskiej.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje kwestii zawartych w przepisach opiniowanego projektu.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Konrad Kuszel
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Zbigniew Wrona

Deskrytory bazy Rex: Unia Europejska, projekt ustawy, postępowanie egzekucyjne, egzekucja, bank.

Warszawa, 1 marca 2013 r.

BAS-WAPEiM-289/13

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy
poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania
cywilnego (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Arkadiusz Mularczyk)
jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt ustawy zmienia art. 788 §1 oraz art. 889 §1 pkt 1 w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zmianami).

Projektowana nowelizacja dotyczy w szczególności postępowania egzekucyjnego z rachunku bankowego i reguluje postępowanie banku od chwili otrzymania od komornika zawiadomienia o zajęciu wierzytelności pieniężnej dłużnika. Przewiduje ona uchylenie dotychczasowego obowiązku banku, polegającego na bezzwłocznym przekazaniu komornikowi zajętej kwoty, znajdującej się na rachunku bankowym dłużnika. Projekt zakłada natomiast, iż bank powinien zawiadomić posiadacza rachunku w sposób określony w umowie rachunku o zablokowaniu środków, przekazując również informacje, że po upływie trzech dni od daty zawiadomienia zablokowane środki zostaną przekazane komornikowi.

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Autor:

Konrad Kuszal
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Zbigniew Wrona

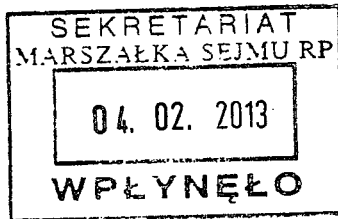

Warszawa, dnia 29 stycznia 2013 r.

**MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI**

Podsekretarz Stanu Jacek Gołaczyński

MS-556-410-1/13/1

**Pani Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

[Handwritten signature] *[Handwritten signature]*

Popieram propozycje zmiany przepisów Kodeksu postępowania cywilnego w zakresie nałożenia na powoda obowiązku zamieszczania w pierwszym piśmie procesowym dodatkowych danych indywidualizujących strony postępowania cywilnego.

Przedstawiony projekt stanowi uzupełnienie rozwiązań objętych drukiem sejmowym nr 988, których celem jest wzmocnienie sytuacji prawnej dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym. Jednym ze skutków przyjęcia przedstawionej propozycji będzie wykluczenie sytuacji, w której egzekucja będzie prowadzona przeciwko osobie niebędącej dłużnikiem tylko dlatego, że zachodzi zbieżność imienia, nazwiska lub też firmy tej osoby z imieniem, nazwiskiem lub firma dłużnika wskazana w treści tytułu. Dotychczasowe przepisy nie dają gwarancji wykluczenia takich sytuacji.

Proponowane w projekcie rozwiązania mogą być wykorzystane nie tylko w postępowaniu egzekucyjnym lecz także w postępowaniu rozpoznawczym, co stanowi jego niewątpliwą zaletę.

Słusznie zwrócono uwagę w uzasadnieniu projektu, iż imię, nazwisko, firma oraz miejsce zamieszkania lub siedziby i adres są nie wystarczające do niepowtarzalnego zindywidualizowania strony w postępowaniu cywilnym, mając na uwadze powtarzalność tych cech indywidualizujących strony postępowania. Zgadzam się ze stanowiskiem projektodawców, iż zamieszczenia danych indywidualizujących strony postępowania nie powinno następować w treści

orzeczenia kończącego postępowanie lecz w treści klauzuli wykonalności uprawniającej do prowadzenia egzekucji. W postępowaniu rozpoznawczym sąd zweryfikuje tożsamość strony w toku postępowania. W tym kontekście zamieszczenie numerów pesel lub innych numerów identyfikacyjnych w treści orzeczenia kończącego postępowanie jest zbędne. Co więcej pozostawałoby w sprzeczności z tradycją formułowania treści orzeczeń. Indywidualizacja strony postępowania egzekucyjnego przez oznaczenie niepowtarzalnego numeru identyfikacyjnego osoby powinno odbyć się przez wskazanie tego numeru w treści klauzuli wykonalności, na co wskazuje art. 825 pkt 3 k.p.c.. Zgadzam się w tym zakresie z tezami uzasadnienia projektu ustawy.

Zapewniam jednocześnie, iż w przypadku przyjęcia projektu zainicjuję stosowną zmianę treści rozporządzenia określającego treść klauzuli wykonalności, przez wprowadzenie obowiązku zamieszczania w klauzuli wykonalności niepowtarzalnych danych identyfikacyjnych wierzyciela i dłużnika.

PODSEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości

Jacek Gołaczyński

Warszawa, dnia 21 marca 2013 r.

KRK/IV/546/13

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Szanowny Pan

Data wpływu25...03...2013....

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

ul. Wiejska 4/6/8

00 – 902 Warszawa

Krajowa Rada Komornicza, w odpowiedzi na pismo z dnia 13 marca 2013 r. (GMS-WP-173-78/13) dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego uprzejmie informuję, iż w ocenie samorządu komorniczego proponowane zmiany w całości nie zasługują na akceptację.

Poselski projekt zakłada zmianę dwóch przepisów kodeksu postępowania cywilnego, a mianowicie przepisu art. 788 k.p.c. i art. 889 § 1 k.p.c. Zarówno sposób nowelizacji przepisów, jak i materia regulacji przemawia za koniecznością uznania, iż zmiany te są chybione i w żaden sposób nie przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa postępowań egzekucyjnych, co miało być założeniem projektodawców. Z treści uzasadnienia wynika, wprost, iż celem owej noweli ma być uchronienie osób, w stosunku, do których skierowana zostaje egzekucja, pomimo, iż osoby te nie są dłużnikami według treści klauzuli wykonalności.

Według aktualnego brzmienia przepisu art. 788 k.p.c. *„Jeżeli uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu przeszedł na inną osobę, sąd nada klauzulę wykonalności na rzecz lub przeciwko tej osobie, gdy przejście to będzie wykazane dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym. Nowelizacja tego przepisu sprowadza się wyłącznie do wykreślenia słów: „po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu”. Z treści uzasadnienia projektu wynika jedynie, że „proponowana w niniejszym projekcie zmiana art. 889 § 1 ust. 1 k.p.c. powoduje konieczność zmiany art. 788 k.p.c. Jeżeli dane w postaci numeru PESEL nie będą zamieszczone w tytule wykonawczym, pożądane jest, aby w każdym przypadku także po wydaniu tytułu wykonawczego to sąd (a nie komornik już po wydaniu tytułu wykonawczego) badał przejście uprawnienia lub obowiązku na inną osobę”.*

Z powyższego uzasadnienia w żaden sposób nie wynika, jaki był cel wykreślenia części dotychczasowej treści art. 788 § 1 k.p.c.

Pomimo braku przedstawienia w uzasadnieniu projektu jakichkolwiek argumentów wskazać należy, że proponowane rozwiązanie w żaden sposób nie zasługuje na uwzględnienie. Przeciwnie, wykreślenie części dotychczasowej treści przepisu wypacza jego sens i znaczenie. Przepis art. 788 § 1 k.p.c. doczekał się szeregu opracowań, komentarzy i orzecznictwa. Jego normatywne znaczenie nie budzi większych zastrzeżeń. Stąd nie zachodzi potrzeba zmiany przepisu, a już z pewnością nie we wskazany sposób.

Podkreślenia też wymaga, że przepis art. 788 k.p.c. w żadnym razie nie dotyczy sytuacji skierowania egzekucji w stosunku do osoby nie będącej dłużnikiem. W szczególności, w opisanej w uzasadnieniu sytuacji skierowania egzekucji co do osoby nie będącej dłużnikiem (co może być spowodowane brakiem wskazania w treści tytułu wykonawczego numeru PESEL oraz tożsamości imienia i nazwiska dłużnika z imieniem i nazwiskiem osoby trzeciej) w żaden sposób nie można mówić o „przejęciu uprawnienia lub obowiązku” o czym miałby rozstrzygać sąd. Obowiązek wynikający z tytułu wykonawczego dotyczy bowiem ściśle określonej osoby (choć oznaczonej wyłącznie w sposób wynikający z aktualnie obowiązujących regulacji) i obowiązek taki nie przechodzi na inny podmiot. Przeciwnie, w dalszym ciągu dłużnikiem pozostaje ten sam podmiot.

Z tych przyczyn zmiana przepisu art. 788 k.p.c. jest zbędna.

Z kolei według **aktualnego brzmienia przepisu art. 889 § 1 pkt. 1 k.p.c.** „w celu dokonania egzekucji z wierzytelności z rachunku bankowego, w tym rachunku bankowego obejmującego wkład oszczędnościowy komornik ogólnej własności dłużnika: przesyła do oddziału lub innej jednostki organizacyjnej banku, w którym dłużnik posiada rachunek, zawiadomienie o zajęciu wierzytelności pieniężnej dłużnika, wynikającej z posiadania rachunku bankowego, w tym rachunku bankowego obejmującego wkład oszczędnościowy, do wysokości należności będącej przedmiotem egzekucji wraz z kosztami egzekucyjnymi i wzywa bank, aby nie dokonywał wypłat z rachunku bez zgody komornika do wysokości zajętej wierzytelności, lecz przekazał bezzwłocznie zajętą kwotę na pokrycie należności albo zawiadomił komornika w terminie siedmiu dni o przeszkodzie do przekazania zajętej kwoty; zawiadomienie jest skuteczne także w wypadku niewskazania rachunku bankowego, w tym rachunku bankowego obejmującego wkład oszczędnościowy;

Nowelizacja zakłada wykreślenie obowiązku banku bezzwłocznego przekazania zajętej kwoty komornikowi na pokrycie należności oraz dodanie obowiązku banku, przed przekazaniem zajętej wierzytelności komornikowi, bezzwłocznego zawiadomienia posiadacza rachunku w sposób określony

w umowie rachunku o zablokowaniu środków wraz z informacją, że po upływie trzech dni od daty zawiadomienia zablokowane środki zostaną przekazane komornikowi.

Według projektodawców taka regulacja ma umożliwić podjęcie dłużnikowi obrony w sytuacji, gdy nie jest on dłużnikiem. Jednocześnie jednak nie wskazano, w jaki sposób proponowane rozwiązanie ma umożliwić dłużnikowi podjęcie obrony, czy też, jakie nowe środki obrony, których obecnie nie posiada, gwarantuje się takiej osobie. Odpowiedź na powyższe może być tylko negatywna, albowiem poza zbędnym przedłużaniem postępowania egzekucyjnego i opóźnieniem w przekazaniu należności wierzycielowi proponowane rozwiązanie nie wprowadza niczego nowego.

Przede wszystkim wskazać należy, że wskutek proponowanej nowelizacji, polegającej na wykreśleniu słów „lecz przekazał bezzwłocznie zajętą kwotę na pokrycie należności” treść przepisu art. 889 § 1 pkt. 1 k.p.c. stanie się nielogiczna. Mianowicie przepis ten stanowić będzie, że *w celu dokonania egzekucji z wierzytelności z rachunku bankowego (...) komornik (...) przesyła do (...) banku (...) zawiadomienie o zajęciu wierzytelności pieniężnej dłużnika (...) i wzywa bank, aby nie dokonywał wypłat z rachunku bez zgody komornika (..) albo zawiadomił komornika w terminie siedmiu dni o przeszkodzie do przekazania zajętej kwoty*. Skoro bank nie ma mieć już obowiązku bezzwłocznego przekazania zajętej wierzytelności komornikowi nielogiczne jest nakładanie na bank obowiązku zawiadomienia (w terminie 7 dni) o przeszkodzie do przekazania zajętej kwoty – na tym etapie bank nie będzie miał możliwości ustalenia przeszkody w przekazaniu kwoty, skoro ma mieć obowiązek bezzwłocznego zawiadomienia posiadacza rachunku w sposób określony w umowie rachunku o zablokowaniu środków wraz z informacją, że po upływie trzech dni od daty zawiadomienia zablokowane środki zostaną przekazane komornikowi.

Nadto należy wskazać, że z treści proponowanego rozwiązania wynika, że bank ma mieć obowiązek jedynie zawiadomienia posiadacza rachunku w sposób określony w umowie rachunku o zablokowaniu środków wraz z informacją, że **po upływie trzech dni** od daty zawiadomienia zablokowane środki zostaną przekazane komornikowi. A zatem niezależnie od zachowania posiadacza rachunku i podjętych przez niego działań po upływie trzech dni bank obowiązany jest przekazać zajęte środki komornikowi.

Projektodawcy nie zwrócili też uwagi na okoliczność, iż wspomniana regulacja jest już zawarta w kodeksie postępowania cywilnego. Mianowicie według treści art. 889 § 1 pkt. 2 k.p.c. W celu dokonania egzekucji z wierzytelności z rachunku bankowego, w tym rachunku bankowego obejmującego wkład oszczędnościowy **komornik ogólnej własności dłużnika przesyła do (...) banku zawiadomienie o zajęciu wierzytelności pieniężnej dłużnika i jednocześnie zawiadamia dłużnika o zajęciu jego wierzytelności z rachunku bankowego, w tym rachunku bankowego obejmującego wkład oszczędnościowy, doręczając mu odpis zawiadomienia skierowanego do banku, o zakazie wypłat z rachunku bankowego, w tym**

Krajowa Rada Komornicza

rachunku bankowego obejmującego wkład oszczędnościowy. Powstaje, więc pytanie o sens ponownego zawiadomienia dłużnika o zajęciu rachunku przez bank.

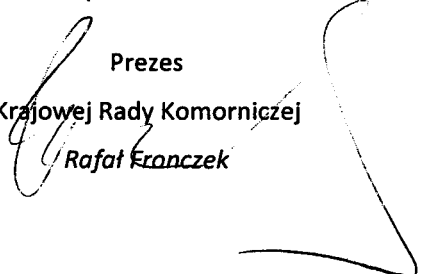
Reasumując wskazać należy, że proponowane rozwiązanie w żaden sposób nie przyczyni się do zapewnienia ochrony osób, których należności wynikające z zawartych umów rachunków bankowych zostają zajęte; nowelizacja spowoduje jedynie utratę dotychczasowych przepisów spójności.

Dlatego też projekt w całości nie zasługuje na akceptację.

Z poważaniem

Prezes

Krajowej Rady Komorniczej

Rafał Franczek

**PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

BSA I - 021 - 116/13

Warszawa, dnia 9 kwietnia 2013 r.

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Data wpływu 10. 04. 2013

**Pan
Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu**

Szanowny Panie Ministrze!

W odpowiedzi na pismo z dnia 13 marca 2013 r., GMS-WP-173-78/13 uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do **poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.**

Z poważaniem

Stanisław Dąbrowski
Stanisław DĄBROWSKI

SĄD NAJWYŻSZY
BIURO STUDIÓW I ANALIZ
Pl. Krasińskich 2/4/6, 00-951 Warszawa

Warszawa, dn. 9 kwietnia 2013 r.

BSA I-021-116/13

Uwagi

do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego

A. Uwaga ogólna

1. Projekt zakłada dokonanie kolejnej zmiany ustawy – Kodeks postępowania cywilnego. Ustawa ta, mimo nadanego jej statusu kodeksu, należy do najczęściej nowelizowanych w polskim porządku prawnym, co stwarza daleko idące problemy w zakresie przejrzystości i spójności jej unormowań, a także stosowania jej przepisów w aspekcie temporalnym. W związku z tym, w toku dalszych prac legislacyjnych uwzględnienia wymaga postulat dokonywania zmian Kodeksu postępowania cywilnego w drodze kompleksowych aktów prawnych, wchodzących w życie nie częściej niż raz do roku, z zastrzeżeniem zmian wynikających z realizacji wyroków Trybunału Konstytucyjnego. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, w których projektowana nowelizacja ma typowo „wpadkowy” charakter i stanowi reakcję na nagłościoną w mediach nieprawidłowość.
2. Jak wynika z uzasadnienia, zasadniczym celem projektu jest uniknięcie sytuacji, w których egzekucja zostaje skierowana do rachunku bankowego osoby niebędącej dłużnikiem. Z motywów projektu, a także z treści jego przepisów, wynika jednak, że chodzi nie tyle o zapobiegnięcie skierowaniu egzekucji do majątku niedłużnika, lecz próbę złagodzenia konsekwencji takiego zdarzenia. Ponadto, nie jest jasne, czy chodzi o przypadek, w którym wszczęcie egzekucji z majątku niedłużnika jest następstwem błędnego uznania go za dłużnika (np. w

następstwie zbieżności nazwisk), czy przypadek błędnego skierowania egzekucji do majątku osoby trzeciej, nie będącej stroną postępowania egzekucyjnego, czy też może obie wskazane sytuacje. Kwestia ta ma znaczenie, ponieważ w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego w obu przypadkach kodeks postępowania cywilnego przewiduje odmienne sposoby obrony przed egzekucją (art. 825 pkt 3 k.p.c. i art. 841 k.p.c.).

3. Założenia projektu częściowo pokrywają się z celami poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (druk sejmowy VII kadencji nr 1164), opiniowanego (w pierwotnej postaci) przez Biuro Studiów i Analiz SN. Wskazana jest koordynacja prac nad oboma projektami.

B. Uwagi szczegółowe

3. Proponuje się, aby bank, po doręczeniu mu zawiadomieniu o zajęciu rachunku, zawiadamiał w sposób określony w umowie posiadacza rachunku bankowego „o *zablokowaniu środków*” i informował, że zostaną one przekazane komornikowi po upływie trzech dni od daty zawiadomienia. Czas ten, jak wskazano w uzasadnieniu projektu, powinien służyć podjęciu obrony przed egzekucją. Rozwiązanie to, wbrew założeniom projektu, nie będzie prowadziło do osiągnięcia zamierzonego rezultatu. Przede wszystkim nie wiadomo, o jaką obronę ma chodzić. Zawiadomienie „o *zablokowaniu środków*” nie daje bowiem dysponentowi rachunku dostatecznej wiedzy co do tego, na czyją rzecz wierzytelność jest egzekwowana i z jakiego tytułu. W konsekwencji dysponent rachunku nie wie, czy właściwą drogą obrony powinno być powództwo o zwolnienie od egzekucji (art. 841 k.p.c.), czy też wniosek o jej umorzenie (art. 825 pkt 3 k.p.c.). Co więcej, nie wie także, czy obronę tę powinien w ogóle podejmować, czy też egzekucja jest zasadna. Przyjmując nawet, że dysponent rachunku natychmiastowo wystąpi z właściwym środkiem obrony, jego złożenie nie wstrzyma przecież automatycznie spoczywającego na banku obowiązku przekazania środków komornikowi, który – jak wynika z projektu – zostanie odsunięty jedynie o trzy dni. Realną ochronę mogłoby zapewnić posiadaczowi rachunku dopiero zawieszenie postępowania egzekucyjnego, stojące na przeszkodzie przekazaniu środków wierzycielowi. W praktyce trudno jednak

oczekiwać, aby opóźnienie przekazania przez bank środków komornikowi o trzy dni pozwoliło doprowadzić do zawieszenia postępowania egzekucyjnego przed przekazaniem środków wierzycielowi przez komornika.

4. Niezależnie od powyższego, za niezrozumiałą należy uznać propozycję zmiany art. 788 § 1 k.p.c. Przepis ten dotyczy nadania klauzuli wykonalności na rzecz lub przeciwko następcy prawnemu, jeżeli uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu przeszły na inną osobę. Usunięcie zawartego w tym przepisie ograniczenia czasowego (po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy) rodziłoby wątpliwość, czy przepis ten należy stosować także wówczas, gdy do przejścia obowiązku lub uprawnienia doszło przed wszczęciem postępowania rozpoznawczego. Jeżeli zaś chodzi o sytuację, w której do następstwa prawnego doszło po powstaniu tytułu wykonawczego (nie – egzekucyjnego), to już *de lege lata* jest ona objęta działaniem tego przepisu (por. uchwały SN z: 4.8.1992 r., III CZP 94/92, OSNCP 1993, nr 3, poz. 32; z 29.10.2005 r., III CZP 63/04, OSNC 2005, nr 10, poz. 174 i z 5.3.2009 r., III CZP 4/09, OSNC 2010, nr 1, poz. 2). Intencja projektu jest w tym zakresie całkowicie niejasna.
5. Na marginesie jedynie należy zauważyć, że wątpliwości budzi także fragment uzasadnienia projektu, w którym wskazuje się, że wprowadzenie trzydniowego terminu celem podjęcia obrony przez posiadacza rachunku bankowego zapobiega „(...) *prowadzeniu egzekucji np. na podstawie kilku kserokopii tytułów wykonawczych.*”. W świetle k.p.c. podstawą egzekucji jest bowiem wyłącznie oryginał tytułu wykonawczego, który na żądanie dłużnika powinien być mu okazany (art. 805 § 2 k.p.c.). Egzekucja prowadzona na podstawie kserokopii tytułu wykonawczego jest tym samym równoznaczna z egzekucją prowadzoną w braku tytułu wykonawczego w ogólności, a postępowanie egzekucyjne prowadzone w tych warunkach podlega umorzeniu (postanowienie SN z 12.6.1996 r., III CZP 61/96, OSNC 1996, nr 10, poz. 132).